

Zaostrzająca się sytuacja międzynarodowa była dostrzegana również w Krośniewicach. Jednymi z pierwszych, którzy czynnie rozpoczęli przygotowania do nadciągającej wojny, byli harcerze. Pod koniec Czerwca 1939 r., w oparciu o wytyczne Kwatery Głównej, w hufcach ogłoszono "pogotowie", przesyłające tajne instrukcje dla drużyn. Rozkaz pogotowia do harcerzy ze 126 Męskiej Drużyny Harcerskiej w Krośniewicach dotarł pod koniec czerwca. Rozpoczęto natychmiast szkolenie całego stanu osobowego drużyny w zakresie obronnym, sanitarnym, ratowniczym. Dowództwo nad pogotowiem objął por. rez. Stanisław Kodymowski (...)

Dnia 8 września wieczorem gen. T. Kutrzeba wydał rozkaz uderzenia na armię niemiecką. Wieczorem ze sztabu dywizji przyjechał gen. Edmund Knoll-Kownacki, z rozkazem wymarszu na południowy wschód od Kutna. Z rejonu Krośniewic wyruszyła nocą jego grupa operacyjna, zajmując pozycje nad Bzurą między Łęczycą a Piątkiem. Następnego dnia - 9 września o 17.30 rozpoczęła się bitwa. Rankiem tego dnia gen. Knoll - Kownacki wydał rozkaz pobicia przez Grupę Operacyjną sił nieprzyjaciela na ogólnym kierunku Krośniewice-Brzeziny. (...)

W rejonie miasta 11 września działania osłonowe prowadziła Brygada Obrony Narodowej płk. Stanisława Siudy, która zamykała kierunki działań od strony Sompolna, Koła i Kłodawy. Kierunek z Dąbia na Krośniewice i Kłodawę dozorował, stacjonujący w Dąbiu, batalion Straży Granicznej. Dnia 13 - 15 września straż tylna armii Poznań - Wielkopolska Brygada Obrony Narodowej dowodzona przez płk. S.Siudę - wycofała się pod naporem nieprzyjaciela przez teren Krośniewic. Dnia 16 września 1939 r. do miasta wkroczyły oddziały niemieckie z 221 i 17 DP XIII i X Korpusu Armii oraz 3 Dywizji Lekkiej 8 ramii, którą niemieckie dowództwo przerzuciło spod Radomia.

Represje nie ominęły również Kościoła Katolickiego. Początkowo nabożeństwa w miejscowym kościele odbywały się bez przeszkód, ale już od 1940 r. mogły odbywać się tylko w niedzielę od 9 do 11 (w pozostałe dni msze odprawiano na plebanii). Kilkakrotnie w dni świąteczne Niemcy organizowali łapanek, ostawiając kościół, z którego zabierano młodzież na przymusowe roboty do Niemiec. (...)

Na terenie powiatu utworzono getta w Kutnie, Żychlinie i w Krośniewicach. Krośniewickie powstało jako pierwsze 10 maja 1940 r., przy ul. Kutnowskiej na obszarze 10000 m², na którym zgromadzono ponad 1100 osób z Krośniewic i okolicznych wiose. Po zorganizowaniu getta funkcję przełożonego Żydów pełnił niejaki "Rybak". Komendantem getta był Wonik. Getto początkowo otoczone było drutem kolczastym, a do końca 1940 r. zostało całkowicie odizolowane przez postawienie muru. (...)

Getto w Krośniewicach zlikwidowano 15 października 1942 r. Wszystkich Żydów, którzy przeżyli do tego momentu, wywieziono do obozu zagłady w Chełmnie na Nerem.

1939-1945 r.

Wpisany przez Michał Morawski
sobota, 01 marca 2008 14:05

Straty wojenne ludności Krośniewic wynosiły ponad 1200 osób, w tym była to przeważająca liczba ludności żydowskiej.(...) Po wojnie pozostały opuszczone domy mieszkalne, które należały do 1939 r. do Żydów. (...)

Po wyzwoleniu przystąpiono do organizowania władz. Dnia 22 stycznia powołano Tymczasową Radę Narodową (...). W dniu 13 marca burmistrzem wybrano Józefa Romanowskiego, a jego zastępcą został Stanisław Wróblewski.

Wykorzystano fragmenty publikacji KROŚNIEWICE. DZIEJE MIASTA I OKOLICY (1397-1945) - Jan Józefcki, Piotr Stasiak